Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

De erroribus circa artem magicam articulis reprobatis

urn:nbn:de:bsz:31-300759

Visual Library

taliter obſeruantiũ dies ⁊ annos/ actuatur vltra nimis circa tales dies/ quicquid mali euenit tali die imputãt malicie diei. nec aſpiciũt ad ea q̃ bñ aut proſpere ſucceſſerẽt tali die a deo. et occupatur vis imaginatiua circa aliquos euẽtus minus bonos/ q̄ non poteſt conuerti ad alia bona que illo die contingũt. Quare periculũ eſt firmare fidẽ vel credulitatẽ/ que tollit omne iudicium et oẽm rationẽ ad oppoſitũ. Unde merito pmittit deus tales decipi/ et in laqueos ſue credulitatis vane incidere. ¶ Reijciat ergo fides catholica ac iudiciuꝫ expertorum ſeu virorũ literatoruꝫ/ tales vanitates et ſuperſtitioſas obſeruantias.

Septima cõcluſio

¶ Victoria belli nõ diei/ ſed ſoli deo attribuenda eſt/ Patet qꝛ attribuere tantũ op⁹ vt eſt victoria diei/ eſt tollere honorem deo debitũ cuius eſt vincere. Ex autẽ victoria ſit ſoli⁹ dei habetur in multis locꝭ ſcripture ſacre In libris Regũ Paralipom. ⁊ machabeoꝝ Hoc teſtaꝛ ⁊ rex ſapiẽtiſſim⁹ Salomon puerbiorũ. xxi. ſic dicẽs. Equus paratur ad diem belli. dominus aũt ſalutẽ tribuet. Propterea dauid rex deuotiſſimus/ Quotiẽſcunq̃ pugnaturus erat auxilium dei et conſiliũ queſiſſe ⁊ inuocaſſe legitur. Inde eſt prouerbiũ vulgare. Les hẽmes ſont la guerre et dieu la victoire.

F Incipit tractatus

magiſtri Johãnis de gerſon de erroribus circa artem magicã/ ⁊ articulis reprobatis

Ollaudãti mihi nup vt mos hẽt venerabiles licẽtiatos in medicina oblata eſt occaſio. vt cõtra ſupſtitioſas obſeruationes/ nr̃a p nefas tempeſtate/ et minus etnimis puaſcentes/ aliq̃ diſſerere. Ea nũc ſeorſum ad vtilitatẽ aliquoꝝ ſepare curauim⁹/ ne pmixta alijs min⁹ placerẽt/ ⁊ min⁹ cõmode pdirent in publicum Sũpto itaq̃ hoc puerbio p themate Medice cura teipm. Circa hãc inter reliq̃s medicũ decere retuli/ vt eſſet ornat⁹ ad deuꝫ p filialẽ ſubiectionẽ/ ne quicq̃ impiũ/ vel ſuperſtitioſuꝫ/ aut diuinis legib⁹ aduerſũ/ ſanitatis adipiſcẽde cã/ ſuis egrꝭ ſuaderet/ rememoreꝛ quoq̃ iugiter illi⁹ decretalis Cũ corpalis infirmitas ⁊c̃. Incidit vt conquererer de ſupſtitioĩb⁹ peſtiferis magicoꝝ/ et ſtulticijs vetulaꝝ ſortilegaꝝ/ q̃ ſe p quoſdã ritus maledictos mederi patiẽtib⁹ pollicẽt at ego data occaſiõe facili⁹ in hoc diuerticulũ lapſus ſuꝫ quo vtili⁹ ⁊ q̃ in patrociniũ hui⁹ corruptele quidã adducere nituꝛ incrimẽ medicinã. Nõne inquiũt apud ſolẽnes quoſdã medicoꝝ tales ſupſtitioſe obſeruatiões inducuntꝛ/ q̃s etiã ſcriptꝭ ſuis inſerere curauerũt. Et ↄſiſtũt in ligaturis in caracterib⁹. i. figurꝭ. qñq̃ i verb pegrinis ⁊ incognitis. Quãuis aũt ab ipſis/ nulla p talib⁹ ratio adducaꝛ naturalis. hñt nihilominus efficaciã in curãdo. Alioq̃n vane/ imo ſtulte locute fuiſſent de eis medicoꝝ ſapiẽtes/ ⁊ ſcriptis inſeruiſſent Vñ refert yſidorus. iiij. ethimol. q̄ apollo quẽ deũ fecit antiq̃tas p methodica quedã. i. p carmia ⁊ incantatiões. Eſculapi⁹ inſup ⁊ filius ei⁹ p emperica. i. p experimẽta/ ſanauerũt hoies q̃ngẽtis annis añ ypocratẽ/ q̃ ratiocinatiuã medicinã q̃ vtimur adinuenit Deinde vox publica ↄtutib⁹ hmõi carminationũ/ et ligaturaꝝ/ ⁊ empericoꝝ atteſtaꝛ. quã ex toto falſam dicere videꝛ inciuile. Nec deeſſent argumẽta ad hꝰ/ ex dictꝭ poetaꝝ/ virgilij/ ouidij/ lucani/ ⁊ alioꝝ/ ex varijs q̃ꝫ gẽtiliũ celebrib⁹ hiſtorijs Cur nõ licebit inquiunt iſtis vti. pſertim cũ de⁹ oĩpotẽs ↄtutes ſuas indiderit vt vulg⁹ loquiꝛ/ herbis/ gẽmis et verb: hãc dubitationẽ ego tũc trib⁹ dictis ſeu ↄſiderationib⁹ breuiter abſolui.

Primũ dictum B

Probabile in philoſophia naturali ⁊ ſm veritatẽ fidei/ certũ eſt eẽ demones. Primã ptẽ tenuerũt elegãtiſſimi phoꝝ/ hermes termegeſtes plato/ ⁊ oẽs doctrine ſue ſectatores. apuleius/ porphyri⁹/ ⁊ ceteri. Hoc libri ab eis editi. hꝰ libri de ciuitate dei ab auguſtino palã docẽt Hinc ẽ illa famoſa inter eos diſtinctio de cacodemonib⁹ ⁊ kalodemonib⁹ .malis ſcꝫ ⁊ bonis ſpiritib⁹/ Hec ẽ poſitio de exiſtẽtia demonũ apud philoſophãtes faciliori ratione q̃ꝫ oppoſita defendiꝛ/ ſaluãdo effect⁹ quoſdã mirabiles/ q̃les referunt hiſtorie fide digne in q̃libet gẽte obtigiſſe/ q̃s oẽs negare ptinaciter, pteruire eſt. ⁊ ciuilitatẽ humanam ſocietatemq̃ politicam diſſipare. quam mutua fides ⁊ credulitas vnius ad alterum conſonat / coniungit agglutinatq̃. Porro negare demones eẽ. negare eos plimoꝝ effectuũ opatores exiſtere/ dãnaꝛ

apud chriſtianos vt erroneum/vt impiuꝫ
et ſacris litteris aduerſum. Qua in re ridē/
di ſunt. imo dure corrigendi qui theologoſ
derident/moꝝ vt ſermonem de demonibuſ
faciunt/moꝝ vt eis effectus quoſdam attri
buunt/quaſi fabuloſa ſit eoꝝ rn̄ſio. Pro/
uenit error iſte apud quoſdam litteratos/
tum ex defectu fidei. tum ex debilitate et in/
fectione rationis. Herunt ꝓprie animaꝫ ſic
occupatam circa corpus/circa res ſenſibi/
les/ac eaꝝ ſolicitas curas/vel ita in cauſa/
rum ꝑticularium ꝛ viſibilium ꝑſcrutatiōe
conſiſtunt/ꝙ de vniuerſalibus ꝛ ṗmis en/
tibus/ac ſpiritibus/nihil credere vel ſape/
re/nihil tenuiter ꝛ eleuate cogitare poſſūt.
Hoc Plato dixit maximū eſſe impedimē/
tum veritatis/referre ſcꝫ omnia ad ſenſus ꝛ
non auerti ab eis. Hoc idem Tullius hoc
Aug⁹ in de vera religione. hoc Albertus ꝛ
Guilhelmus ꝑiſieñ. imo et experientia docu
erunt Tales erant apud iudeos ſaducei q̄
referente Joſepheo et hieroni. negabāt ſpi
ritus eſſe. Tales inimici pħi quidā/vt tul
lius loquitur/tales epicurei ꝛ alij vitaꝫ pe/
cudum eligentes. qui nil eſſe cōcipiūt aliō
a corꝑalibus ꝛ extenſis In quoꝝ ꝑſona lo
quitur Eccs. ꝛ ſapiēs Sapie. ij. Ita qua/
ſi ſint incantati et dementes/nullaꝫ ſibi in
eſſe rōem/nullū ſpm̄/nullos effectus ſpūa
les atq̄ inuiſibiles iudicare videnť. nō mi
nus errantes a nabuchodonoſor q̄ crede/
bat ſe bouem eſſe/et ab alijs maniacis/q̄ꝝ
aliq̄ ſe gallos. aliq̄ murilegos opinati ſunt
De grege taliū erat inſipiens ille q̄ dixit in
corde ſuo Non eſt deus. q꜡ ſi eſt deus vtiq̄
eſt ſpūs. et ſi nullus eſt ſpūs/nullus ē deus
Neq̄ eni ego negauero quoſdā plerūq̄ ni
mis leuiter ea demonibus aſcribere que fi
eri a cauſis materialibꝫ. naturalibꝫ. rōnabi
lius dicerētur. nam multas et miras in re/
bus ſenſibilibus efficatias/multas virtu
tes exiſtere quis abnegauerit/ex q̄rū cōbia
tione alteratione ꝛ cōfiguratione/fiūt effe/
ctus mirabiles. ſicut ex applicatione varia
ſpeculoꝝ. ſicut ex celeri motu et iactatione
quarundā rerum. ſicut et immutatione di
uerſa imaginatiue potētie in hoibus ſicut
ex alijs quidam docuerunt et opati ſunt. q̄
rum opationū noticia dici potest magica
naturalis. de qua inueſtigare q̄uis ſepe cu
rioſum eſſet ꝛ maioriſ boni impeditiuū im
mo et ad errores ꝓnum/non tn̄ eſt fidei no
ſtre contrarium/dummō pħia ſuis conten
ta limitibus nihil impium/nihil mēdoſū/
nefarium vt miſcuerit.

¶ Secūdum dictum ¶

O Bſeruatio/ad faciendū aliqueꝫ
effectū qui rōnabiliter expecta/
ri non poteſt a deo miraculoſe o
perante/neq̄ a cauſis naturalibꝫ
debet apud xp̄ianos haberi ſuꝑſtitioſa/et
ſuſpecta de ſecreto pacto implicito vł expli
cito cum demonibꝫ. Iſta eſt doctrina ſctō/
rum doctoꝝ noīatim Auguſtini in locꝭ plī
bus/quibꝫ has obſuationes valide cōdē/
nauit. v. de ciuitate dei. iiij. cōfeſſionum. ij
de doctrina xp̄iana. Et recitātur multa in
decretis. xxvi. q. v. et. q. vij. ꝑlibus ca. Hāc
cōſiderationē notauit vtiq̄ facultas theo
logie in multis articulis quos ad elucida/
tionem huius materie cenſuit condemnā/
dos. ¶ Articulus tertius eſt talis ꝙ inire
pactum cū demonibꝫ tacitū vel expſſum n̄
ſit idolatria vel idolatrie ſpēs et apoſtaſie/
error. Et intendimus eſſe pactū implicitū
in omni obſeruatiōe ſuꝑſtitioſa cui⁹ effect⁹
nō dꝫ a deo/vel a natura rōnabiliter expe/
ctari. ¶ Porro ad ſciendū q̄d vocam⁹ pa/
ctum implicitū vel explicitū cū demonibꝫ.
et cur iſtud/vel nō fiat narrabim⁹ verā ſidei
noſtre traditionē. ꝛ hoc q̄dem breuiſſime.
q̄m latior ꝑſcrutatio aliam facultatem exi/
git. aliū locū et actum ¶ Tradit vera fides
ꝙ demones neq̄/ſunt ſpūs hūane nature
hoſtes acerrimi. ſeuiſſimi. aſtutiſſimi. q̄ꝝ
violentiā improbiſſimamq̄ tyrannidē. ſi nō
compeſceret ꝛ frenaret diuina bonitas/de
hoibus actū eēt ꝙ ipi fundit⁹ deꝑirēt. Job
xli. Nō eſt ptās ſuꝑ terram q̄ comparet ei ꝛ
attn̄ ſuus conatus oīno vanus eſt niſi ꝑ q̄ꝫ
to ꝑmiſerit deus. ¶ Sed cur ꝑmittat/ob
ſtupeſcūt inſipiētes corde. Pōt tn̄ h̄ ꝑmit
ti ob altera q̄tuor cāꝝ vel obſtinatoꝝ dam
natiōem. vel ad peccātiū purgatiōem ꝛ pu
nitiōem. vel ad fideliū ꝓbatiōem ꝛ exercita
tionē. vel ad glē dei manifeſtationē. ¶ De
obſtinatoꝝ dānatiōe ſcriptū eſt in pſ. Im
miſit in eos indignationes ſuas/indigna/
tionē ꝛ iram ꝑ angelos malos. et hoc ꝓpē/
ditur in damnatiſ. ¶ De peccātiū purgatiō
ne ꝛ punitione patuit in magdalena q̄ ſub
iecta erat ſeptē demonijs. q꜡ carnalibꝫ vaca
bat vitijs ſm̄ glo. Preterea dabanť excōi/
cati ab initio eccie ipi ſathane corꝑalič ve/
xandi vt ſpūs ſaluus fieret. Unus ex ſctis

patrib⁹ magna pce obtinuit a dño/ vt torq̃
retur a demone/ qm̃diu careret elatiõe. ¶ Ce
terum de fidelium pbatione et exercitatio/
ne/ patuit in Job ⁊ Anthonio ⁊ Paulo ſe
cundũ quoſdã cui datus eſt angelus ſatha
ne. Sicut enĩ neceſſe eſt ſm eũdẽ aplm̃ he
reſes fieri. vt qui pbati ſunt manifeſti fiant
ita fiunt ad hoc illuſiones ſiles miraculis.
quẽadmodũ pſpicue poſitũ eſt Deute. xiij.
Temptat inquit vos dñs ſi ex toto corde
diligatis eum. hec cã nr̃is tpib⁹ magnũ lo/
cum hʒ. ¶ Deniqʒ manifeſtatio glẽ dei pt
eſſe cã talis vexatiõis ſicut in ceco nato. de
quo ẽ hodiernũ euangeliũ/ patuit Joh. ix.
et in legione demonũ q̃ porcos intrauit et
ſummerſit. nõ ad porcoꝝ punitiõem ſʒ ad
potentie xpi manifeſtationẽ. ¶ Amplius
vero neqʒ ſpũs dum ſeuire pmittit̃. ſeuit ñ
ſolũ apertis viribus. ſed frequenter aſtutijs do
lis ⁊ fraudibus. non tñ ad pdendũ corpa
q̃ʒ ad ſeducendum aias. eas in idolatrie et
apoſtaſie et inferni foueam dando preci/
pites. Quãobrem excogitauit vt ſupb⁹/ vt
fallax et doloſus. quo pacto vſurparet ſibi
ab hominibus honorem diuinũ/ et a va re
ligione abducere repit q̃ſdã ex hoĩbus falli
magis idoneos. q̃les ſunt oẽs qui deo reie
cto nil aliud curant/ ad nihil aliud ſtudent
q̃ʒ p fas aut nefas ſua deſideria peſſima cõ
pleri. Quoꝝ alij ad diuitias inopes. Alij
ad honores vanos/ Alij ad infames cõcu/
bitus. Alij ad curioſitatem libidinoſaʒ fa/
ciendi futuros rex effectus aut alia nature
ſecreta/ damnabiliter aſpirãt. Tales cũ aſ/
pexerit demon intendit nũc occulte nunc a
perte ad obſeruandũ q̃dã inſtituta ſua qui
bus mediãtib⁹ fidẽ hẽant optata conſequi
Suadet itaqʒ has obſuatiões fieri. nõ q̃
a ſeipſis hẽant efficaciã aliquã aut q̃ p eas
ipi neceſſitent̃. iuxta determinatiõem facul
tatis theologie nup factã ſed ob alterã qua
tuor cãꝝ. ¶ Primo vt dei lex puaricet̃. Se
cũdo vt ipe demon diuino cultu ⁊ ritu ve/
neret̃. Tertio vt ſpes de deo minor aut nul
la hẽat. Quarto vt fraus ſua minus videa
tur. ¶ De lege dei phibente talia hʒ expſſe
textus Leuit. xix. et. xx. et Deute/ xviij. ⁊ in
ſctõꝝ opuſculis. In legib⁹ q̃ʒ naturalib⁹ml̃
ta p oẽm modũ q̃s leges tranſgredit̃ q̃ tali
bus opam pſtiterit. Vñ Exo. xxij. Malefi
cos nõ patieris viuere. Colit̃ pterea demõ
p oẽs ſacrificia et thurificationes iuſſas
fieri in artib⁹ magicis. Manet ſiq̃dẽ ipe ne

q̃ʒ ſpũs in priori fantaſia ſupbiſſima qua
queſiuit eſſe ſilis altiſſimo: immo ⁊ extolli
vult ſup omne qd̃ dicit̃ deus ſm aplm̃. Et
ita verũ eſt q̃ hi ritus tanto plus habẽt de
ſacrilega idolatria ⁊ minus excuſant̃/ q̃to
ſanctiora ſunt q̃ in eis ad honorem demo/
nioꝝ impendũtur. ¶ Rurſus ſcit ipe ſpẽs
antiquus q̃ beatus vir cuius eſt nomẽ do
mini ſpes eius et non reſpexit in vanitates
⁊ inſanias falſas et ecõtra maledicti ſunt ⁊
odio habentur obſeruãtes vanitates ſuper
uacue. Quid igitur mirandũ ſi talib⁹ que/
rit implicare hoĩes adinuentionib⁹. ¶ Po
ſtremo. q: demon ſemper dare qd̃ pmittit
neqʒ vult neqʒ pmittitur. adinuenit q̃mo/
do cultores ſui deputarent illos defectus
non demoni. nõ ſue arti. ſed pprie vel negli
gentie vel impitie. atqʒ dicerent ſe nõ omia
atqʒ taliter obſeruaſſe qualia ⁊ qualiter iu/
bebantur. Conſtat q̃ʒ falli citius hoĩes ſb
quadam boni ſpecie. et in hoc mira et pror
ſus miſerabilis eſt humane cecitatis inſa
nia. qm̃ in hac re decem aut crebra menda
cia p vnam caſualiter ſi obtigerit veritatẽ
excuſat. vbi mille in alia materia veritates
p vnico mendacio comperto deſpiceret.
Deniqʒ tanta ad credendum phibita/ no/
xia et vanam libidinem. in tam modica fi/
de credendoꝝ. quis non mirabitur. Hic ẽ
origo hic finis artium magicarũ. dãnabili
umqʒ ſupſtitionum ac nefandoꝝ rituum

¶ Tertium dictum

Philoſophica aut medicinal̃ cõ
ſideratio/ nullatenus admittere
debet traditiones illas ſupſtitio
ſas que dicuntur methodica vl̃
empica. quarũ ſcʒ nulla põt ratio natural̃
aſſignari. Itaqʒ ſcribentes ea magis inſe/
cuti ſunt errorem vulgi. aut magoꝝ rit⁹ im
pios q̃ʒ medicine rationes. Et mirandum
quomodo dudum a libris medicine ñ iuſ/
ſa ſunt abradi. ex quo enim de rõne natura
li nihil habent illa vel innitũtur operatiõi
diuine et ſupnaturali et hoc nihil ad medi
cum vt medicus eſt ſed eſt theologice ſpecu
lationi remittendum. aut innituntur ope
rationi demonis et hoc ſilr nihil ad medi/
cum ſed ad idolatrie cultum. Si vero dicã
tur fieri p immutatione virtutis imagina
tiue in egroto. quatinus fortificetur in eo
ſpes ſanationis. aut vt cogitatio ſua alior
ſum diuertatur. eſtʒ hic fateor aliqua ratio

naturalis. qm̄ vim imaginatiuā plurimū
tum conferre. tū obeſſe regimini ſanitatis
quis neſciat? Hinc eſt illō vulgatū. Ima
ginatio facit caſum. Verū caueat obſecro
medic⁹ ne volendo ſanare corp⁹ alienum
ſeipm̄ deſipiens inficiat. Quo pacto infi
cietur? Nimirū p̄ mēdacia. dū ſuis patien
tibus aſſerit tales obſuatiōes efficaces eē̄
pro ſanitatis obtentu. q̄s oīno imptinen
tes / aut fabuloſas / aut fortaſſis illicitas
eſſe ꝯgnoſcit. q̄nto rectiori fide ſpem i deo
figendā eſſe doceret. q̄ vite hꝫ ⁊ mortꝭ impe
riū. Nam inculpat̄ ipſe rex aſa. ij. Parali
pomenon. xvi. q̄ in īfirmitate nō queſiuit
dn̄m. ſꝫ magis in medicoꝝ arte ꝯfiſus eſt.
Quis nō videat maioris criminis eē. ſi q̄s
in talibꝫ ſupſticioſis ſpem apponat? Et ſi
hec emperica ⁊ methodica ſupſticioſa. repe
riantur eſſe ꝟtutis alicui⁹. tāto pnicioſio
ra ſunt ſm̄ aug̃. q̄nto ſunt ad ſeducendū
validiora. Ille ſiquidem effect⁹. cū neq̄ a
miraculo p̄cedo / neq̄ a cā naturali fieri ꝯgno
ſcat̄. vt a ſeductorib⁹ demonijs p̄ueniat cō
ſeq̄ns ē. A ſeductorib⁹ aūt fallacib⁹. a pa
tre mēdacij ab hoſte crudeliſſimo / q̄d bo
ni / q̄d veri. quid cōmodi ſperes / tu videris.
Profecto demōes et ſi ſanarent corpa / il
la ſanarēt deo irato. Quō deo irato / quia
certe necarent aīas. ⁊ deteri⁹ tādē varijs
incōmodis ſuos cultores ⁊ inuocatores
afficerent. Deniq̄ odienda eſſꝫ p̄ſus cor
poralis valitudo / q̄ aīe p̄cio ⁊ morte vende
retur. ¶ Hec pauca ſi q̄s religioſa fide di
ligēter aduertit. nō eū turbabūt obiectio
nes ille (opinioꝝ) quib⁹ ip̄riti a ſpū mali
gno. turgidi / obſtrepere ſolent / ꝯtra fidei
pietatē que has oēs ſupſtitiōes impias
dānat / execrat̄q̄. ¶ Dicūt aliq̄ nō vanā eē
aut falſum taliū noticiā / qm̄ ſua veritas
p̄bat̄ p̄ effect⁹. q̄ videlꝫ negare ꝯtēdam⁹
nihil a demonijs ⁊ ſuis cultoribꝫ poſſe fie
ri dn̄o p̄mittēte. Adhēſit Nos itaq̄ ⁊ ma
gos pharaōis / et phitoniſſam ſaulis / ⁊ ſy
monē magū / ⁊ phitoniſſam in actib⁹ aplo
rum / et exorciſtas iudeoꝝ / ⁊ idola gentiū
et futura antixp̄i portenta. nō ſolū non ne
gam⁹. ſꝫ ea negātes reprobam⁹. Sicut eī
vera fides meret̄ donari miracul' / dum
opus ē ad edificatōem. ita falſa fides por
tentis ⁊ figmētis in ſui dānatōeꝫ. vl' alio
rum p̄batōem demeret̄ illudi. ¶ Dicunt
alij multā in obſuationib⁹ hmōi ſctitatē
ineſſe. tum in orōib⁹ ad deū deuotiſſimis
tum in ieiunijs. in caſtitate. ⁊ vigilijs. in
thurificatōibꝫ. i eucharīſtie etiā ſumptio
tione. in ceteris deniq̄ religioſis obſequi
is. Si plane hic mentit̄ iniq̄tas ſibi. q̄ſi
videlꝫ rex optimaꝝ ſanctiſſimaꝝq̄ nō eē
poſſit abuſus / q̄ꝝ nequior ille ē ⁊ flagicio
ſior q̄ꝫ aliaꝝ / q̄ſi p̄terea demō talia q̄reret
ad ſanctificatōem. q̄ ſpurciſſim⁹ eſt. ⁊ n̄ po
tius ad ſui adoratōeꝫ / ad malicie ſue tegi
men. ⁊ ad ſacrificiū ſacrilegū. alioq̄n nun
q̄ꝫ deus / nūq̄ ſancti viri q̄ deo inſpirante
locuti ſunt. hec fieri tāta ſeueritate vetuiſ
ſent. Nunq̄ inſup theologia talibꝫ eſſꝫ ad
uerſata. cui tn̄ in hac re ⁊ ſuis p̄feſſorib⁹
credi debet. nō indoctis mulierculis. nō im
pijs idolatris. nō hominibꝫ datis in repro
bū ſenſum. Quilibet eī in ſua arte ſapiēs
eſt / ⁊ ei credi debet. iuxta maximā topicā.
¶ Dicūt ſe rurſuꝫ p̄ hec oīa intēdere ob
ſequiū dei ⁊ nō diaboli Certe ita idolatre
ita in nō necatores aploꝝ arbitrabāt̄ ſe ob
ſequiū preſtare deo / nec p̄inde ſaluant̄.
Quanta queſo eſt illa cecitas. dicere ſe
ſeruire deo / ſuis maxime ꝯtrariando p̄ce
ptis? Leteꝝ quiſquis relegerit has obſ
uationes nefandas / videbit eas eque ad
malos ſicut ad bonos effectus introductas
Propter q̄ō potiſſime teſte Aug̃. de ci. dei
circa mediū / magici in omni ſecta plectū
tur. Illic videre eſt impietatē. illic ꝟtutis
impugnatōem / in docendo furta ⁊ ſtupra
fieri. in volēdo ſcire tp̄a ⁊ momēta que p̄r
poſuit in ſua p̄tāte. Deniq̄ p̄figit̄ ibi ter
minus opandi ipi diuine omipotentie. p̄ſti
tuit̄ modus quo q̄ſi compellat̄ operari ipſi
diuine ſapientie / ſtatuit̄ etiā finis ipi di
uine bonitati ⁊ clemētie. Naꝫ q̄d aliud ſo
nant iſte traditōes. ſcribat̄ hoc in p̄game
no virgineo. portetur in figura triangula
ri / cū caracteribus incognitis ⁊ thurificet̄
ſuſpendat̄ ad collum. fiant iſta certis horiſ
tunc infra triduū aut q̄driduū / p̄ueniet
abſq̄ vlla dubitatōne effect⁹ ille quē q̄ri
mus. imo hoc ſub periculo capitis aſſerit̄.
Si quidē reuelauerit deus eis. ipſi vide
rint. nos ſcimus qm̄ reuelatiōes diuie nō
tales ſunt / nec p̄hibet deus. credere illud
quod dignat̄ reuelare. ¶ Arguūt iterum
et nos in ſimilē cām trahere ſatagunt. Nō
ne inquit talia ſimil'r fiunt aut tolerātur
ab eccleſia / in peregrinatiōibꝫ certis in cul
tu imaginū. in cereis aut ceris aut aq̄s be
dictis / ⁊ in exorciſmis. Nōne dicit̄ quoti

die ſi nouē diebus ꝑdurat in hac eccleſia
ſiet aq̄ illa ꝓfundat᷑/aut ſi tali ſe voueat
imagini. aut ſi aliquid talium faciat. ipſe
mox ſanabitur vel optato potietur. Fate
ri abnegare nō poſſumus. multa inter chri
ſtianos ſimplices ſub ſpecie religionis in
troducta eſſe. quoꝝ ſanctior eſſꝫ omiſſio.
Tolerantur tñ quia nequeunt funditus
erui. et quia fides ſimpliciū quanq̄ⱬ min᷒
in aliquibus bene ſapiat. regulatur tamē
ꝛ quodammodo rectificat᷑. ſaluaturq̄ⱬ in fi
de maiorum. quā fidem generali ſaltem
intētione in omnibus ſuis obſeruatiōibꝫ
preſupponūt. ſi pie et humiliter. hoc ē chri
ſtiane ſapiunt. et ſi ad oſtenſam veritatis
normā obedire parati ſunt. Hec autē eſt
intentio. vt talia ſuſcipiāt ur aut fiant nō
tanq̄ⱬ neceſſario effi/acia. aut tanq̄ⱬ ſpes
principal' in talibꝫ poſita ſit. deo poſtpoſito.
ſed q̄ pietas fidei per iſta nutrit᷑. et auget᷑
et exaudiri meret᷑. Secus vbi fides ledi
tur ꝛ diuina lex violat᷑. Vane igitur ꝛ pro
terue ſumit᷑ in hac re vl' exemplū vel argu
mētū. ex his q̄ vulgus indoctū nō que cer
tus theologoꝝ ꝛ ſapientū doceꝫ obſeruatq̄ⱬ
Quid mirū ſi theologia ꝛ fides corrupto
res quoſdā patiatur vt hereticos ꝛ ſupſti
cioſos. vt temerarios aſſertores. quādo ꝛ
medicina ꝛ philoſophia ꝛ aſtrologia vera
et omis deniq̄ⱬ ars vt ſciētia/ pati tali ali
quid cognoſcat᷑: ſed fundamētum ſtabile
A ſtat. Tandē oppoſitionē ſuam ꝯuertunt
alij in querelam dicentes. Ecce talis infir
mus eſt/in grandē ꝛ luctuoſaꝫ toti᷒ gētis
vnius ꝑditionē. ipſe deſpērat᷑ a medicis. Cur
nō inquiunt per ſupſtitioſa curabit᷑. ꝓſtim
ſi ꝑ ſupſtitioſa ꝓſumit᷑ in egritudie tene
ri ꝛ per ſimilia ꝓ mittit᷑ liberari: Nonne va
na vanis. ſicut clauū clauo licꝫ repellere:
Nonne ſanitas ꝛ auxiliū vndecūq̄ⱬ queri
poſſunt. ſicut ab herbis ita a verbis ꝛ a vir
tute ſpirituū. ſicut a virtute lapidū vel cor
porum. Cur poſtremo ꝓhibebit aliq̄s co
gere demonem ad obſequendum ſibi in
bonis. quādo ſctōꝝ plurimos vt anthidiū
archiepiſcopū byſontinū: ꝛ exorciſtas ali
os ita feciſſe cōmendāt hyſtorie. Rñdebi
mus ad hoc dicentes p̄io ad vltimū. q̄ de
mones ꝓñt ꝛ licite ꝓñt ꝑ deū ꝛ ſctōs eius
ad hoc inſpiratos ꝛ electos cogi. ad ꝓſtan
dum hūana q̄daꝫ obſequia. Ita eni recta
fides tenet feciſſe xp̄m ꝛ moyſen ꝛ rapha
elem angelū et dauid reſpectu ſaulis: et

ſanctos quaſi innūeros demonia
corum. imo et ſalomonē ꝛ q̄ſdā exorciſtas
iudeoꝝ. ſic egiſſe videt᷑ ſenſiſſe Joſephus
quanq̄ⱬ de ſalomone qui poſtmodū idola
tra fuit. magis dubia ſit ſententia. an vi
delicet de peccato in pctūm. de errore ydo
latrie in errorē magicaꝝ artium delapſus
extiterit. an deo reuelante dū bon᷒ erat ta
lia cognouerit. At vero ſi coactio demōis
aliter expectet᷑ q̄ⱬ ꝑ miraculū deo ſpecialr
coopante. iſtud falſe credit᷑ ꝛ piculoſe q̄ri
tur. Falſe q̄dem. ꝓpt᷑ liberratē demonibus
inſitam. q̄ nec ab iſtis corꝑalibꝫ quibꝫ ꝑfe
ctior eſt. nec a carminib᷒ cogitur. Iſtō au
tem periculoſe q̄rit᷑. q: hoſtis eſt doloſiſſi
mus. et nunc fingit ſe cōpelli ꝑ tales vt᷒
impios q̄bꝫ honorari querit. ꝛ aīas ꝑdere
Nūc perplexit reſpōſis inuoluit ſentētias
vt tulius loquit᷑ ꝛ hiſtorie teſtant᷑. nunc ſe
mitas tortuoſas ſue fraudis mille modis
tegit. Nobis propter hoc interdicta eſt ſo
cietas ſua ne queram᷒ ab eo veritateꝫ qui
mendax eſt. ſicut xp̄s ꝛ apl's eius paulus
ip̄m etiam vera loq̄ntē ommuteſcere pce
pit. Nō ſperem᷒ inſup ꝓſperitatē ab eo
qui hoſtis eſt. nec pactū ineam᷒ cū eo qui
infidus eſt. nec ꝯſortiū cum excōmūicato
nec fidem ꝓditori perfido adhibeam᷒. Fe
fellit reuera oēs et fallet: quos ſibi aut i
ſtituꝫ ſuis deditos inuenerit. Hiſtorias
hoc docentes q: innumere ſunt. nō nūera
mus de Juliano apoſtata. de zoroaſte pri
mo inuētore magice artis. de neptenabo
et ceteris abſq̄ⱬ numero. Affirmamus C
conſeq̄nt᷑ cū apoſtolo q̄ nō ſunt facienda
mala. vt bona eueniāt. Nō igit᷑ ſunt male
ficia maleficijs repellenda. Aliter ſapere
eſt ꝯtra fidem deſipere. Supeſt igit᷑ in om
nī a neceſſitate ſentire cū Joſaphat rege
ꝛ deo dicere. Cum ignoram᷒ q̄d agere de
beamus. hoc ſolū hēm᷒ reſiduū. vt oculos
nrōs dirigam᷒ ad te. Tentetur via natu
ralis rōnis ꝛ prudentie ꝛ artis. quantū ſci
uerimus. Hoc vocatur facere qd̄ in ſe eſt
ne videat᷑ tentari deus. q̄ via naturali de
ficiente. ſolum reſtat in dei miſcdia refu
gium. Hec aūt mia nō ſupſtitioſis obſua
tionib᷒. ſꝫ pijs obſecratōibꝫ. nō demonū
inuocatōibus. ſed vite emēdatōe. nō ꝑ ho
mines reprobos. ſꝫ ꝓbatos cōparat᷑. Si
deum volum᷒ mutare ſententiā ſuā. nr̄aſ
inm meli᷒ mutemus vitā. Ceteꝝ ſi per
mittēte iuſto dei iudicio licꝫ occulto. fiāt

in aliquo vexationes et immiſſiōes p an
gelos malos/ mediantibꝫ pactis q̄rundaꝫ
ſacrilegoꝝ cū demōibꝫ/ vt p inuultuatōes
per faſcinationes. aut carminatōes. q̄nq̄ꝫ
de ſe prorſus ad hec inefficaces. Dicit vn⁹
doctor talia ſi repiant̄/ poſſe deſtrui. quib⁹
amotis et diſſipatis/ necꝫ ſpūs diſſipare
poterit a vexatione. ad hoc vt pactū ſuū ſer
uare. ꝛ artē ſuā ꝯfirmare videat̄. aut qꝛ bo
na fides deſtruentiū opera hec dyaboli ſic
meret̄ exaudiri. Ita egit philippus q̄ndā
rex francoꝝ de imagine q̄dā cerea quā di-
cebant baptiſatam/ ꝛ execratam taliter no
mie ſuo. ꝙ ea deſtructa ipe rex moreretur
Et videbim⁹ inq̄t pius rex fide plenus/ ſi
potentior erit demon ad pdendū me: q̄ꝫ de
us ad ſaluandū Et hec dicens cerā piecit
in ignē. Ita concipe eos arbitror q̄ dicūt
vana vanis eſſe reuellēda. ꝛ ꝙ nō malefi
cijs contra maleficia liceat abut̄. Sꝫ hūa
nam rurſus impatientiā audire videor. ¶
Obſecrauim⁹ inq̄t deū nec exaudit. ieiu-
nauimus. pegrinatōes multas fecim⁹/ et
proceſſiones. nec attendit. ſic murmur re-
ſonat/ ſic querimonia: quaſi gens que fece
rit iuſticiam. ꝛ quaſi popul⁹ qui nō auerſus
fuerit a deo ſuo. ſic erecta ceruice deū ſuis
petitionibꝫ oībus volūt eſſe obnoxiū/ cum
tamen veriſſime ſint popul⁹ q̄ labijs ſuis
deum honorat (vtinā ꝛ hoc inueniret̄. nec
verius diceret̄/ hic blaſphemat) coꝛ aūt eo
rum longe eſt a deo. Conticeſcat hec ob-
ſtinatio diabolica/ frendens ꝛ tabeſcēs cō
tra diuinā puidentiā/ q̄n potius patiēter
expectem⁹: non p̄figentes terminū diuiſe
miſcōie iuxta cōſiliū ſancte Judith. Nos
in deū totiens deliquim⁹ ꝛ in oēm iuſticiaꝫ
imo in oēm creaturā ſuam: cur nō tolera-
bimus flagella pij p̄ris. Nos filij nequā/
dum p filios clientes etiā reprobos/ pla
cuerit nos punire. durū ſane ē ꝯtra ſtimu
lum et talem ſtimulū dei calcitrare p ipa-
tientiaꝫ. qꝛ duplici cuſpide mortis in aīa
et corpe recalcitrantes feriūtur. ¶ Hec in
terim de tota collatōe p medicꝫ antedicta
libuit excerpere. ¶ Placuit inſup determi
natione ſacre facultatis theologie/ cuius
mentio facta eſt huic opuſculo cōnectere
quia ad dictoꝝ firmitatē/ etiā nō medio-
criter vtilē iudicaui. ¶ Datū p copiā ſub
ſigno et ſubſcriptione mei notarij publi-
ci ſubſcripti.

Vniuerſis orthodoxe fidei zelatori
bus. cancellari⁹ eccl'ie pariſienſis. ꝛ facul
tas theologie in alma vniuerſitate pꝛiſieñ.
matre nr̄a/ cum integro diuini cultus ho
nore ſpem h̄re in dn̄o. ac in vanitates ꝛ in
ſanias falſas nō reſpicere. Ex antiq̄s late
bris/ emergēs nouiter erroris feda collu
uio. recogitare cōmonuit. ꝙ plerunq̄ꝫ veri
tas catholica apd̄ ſtudioſos. in ſacris litte-
ris aptiſſima ē que ceteros latet. nimirū
cum hoc pꝛiū hꝫ oīs ars/ manifeſtā eſſe ex
ercitatis ī ea. ſic ꝙ exinde ꝯſurget illa ma
xima. Cuilibꝫ in ſua arte perito credendū
eſt. Hinc eſt. Õzōnū illud qd̄ Hieronim⁹
ad paulinū ſcibens aſſumit. Quod medi-
corū eſt pmittūt medici. tractant fabzilia
fabri. Accedit ad hec ī ſacris litteris aliud
ſpeciale. qd̄ nec experientia nec ſenſu ꝯſtant
vt alie artes: nec p̄nt oculis circūuolutis
nube vicioꝝ facile deprehendi. excecauit eniꝫ
eos malicia eoꝝ. Ait ſiq̄dem apoſtol⁹ ꝙ p
pter auariciā multi errauerūt a fide. pro
pterea nō irrōnabilit̄ idoloꝝ ſeruitus ab
eodem nomiat̄. Alij pꝛter magnitudinē. q̄
cum cognouiſſent deū nō ſicut deū glifica-
uerūt/ in omnē idolatrie impietatē. ſicut
idem cōmēozat corruerūt. Porro ſalomo
nem ad idola. ꝛ didonē ad magicas artes
ptraxit effrena voluptas. Alios ad hocip
ſum intorſit ſupba curioſitas. inueſtigan
dorūq̄ꝫ occultoꝝ dira cupido Alios poſtre
mo miſera timiditas. tota ex craſtino pen
dens/ in obſuatōnes ſupſtitioſiſſimas im
piasq̄ꝫ depulit. quēadmodū apd̄ Lucanū
de filio pompei magni. et apd̄ hiſtoricos de
pluribꝫ notatū eſt Ita fit vt recedens pec
cator a deo/ declinet in vanitates ꝛ inſani-
as falſas. et ad eū qui p̄r eſt mēdacij. tan-
dem imprudēter palā apoſtatiādo ſe ꝯuer
tat. Sic ſaul a dn̄o derelictus phitoniſſaꝫ
cui prius aduerſabat̄ ꝯſuluit. ſic ochozias
deo iſrl' ſpreto. miſit ad ꝯſulendū deū acca-
ron. ſic deniq̄ꝫ oms eos/ q̄ fide vel ope abſ
q̄ꝫ deo vero ſunt/ vt a deo falſo ludificētur
neceſſe eſt. ¶ Hanc igit̄ nephariaꝫ peſtife
ram mōſtriferāq̄ꝫ inſaniaꝝ falſaꝝ cū ſuis
hereſibꝫ abominationē pl⁹ ſolito nr̄a etate
cernētes inualuiſſe/ ne forſan xp̄ianiſſimū
regnū qd̄ olim caruit mōſtro. et deo prote
gente carebit. inficere valeat tā horrēde
impietatꝫ ꝛ pniciosiſſime cōtagionis mon
ſtrū. cupiētes totꝫ conatibꝫ obuiare. De
mores inſup nr̄e pfeſſionis. pioq̄ꝫ legꝫ ze
lo ſuccenſi paucos ad hāc rem articulos/

damnationis cauterio/ ne deinceps fallāt incogniti: notare decreuimꝰ. Rememorātes inſ͛ cetera innūera. dictū illō ſapientiſſimi doctoris Aug. de ſuperſticioſis obſuationibꝰ ꝗ q̄ talibꝰ credūt/ aut ad eoꝝ domū euntes aut ſuis domibꝰ introducūt aut interrogāt. ſciāt ſe fidē xp̄ianā ⁊ baptiſmū p̄uaricaſſe et paganū ⁊ apoſtatā. i. retro abeūtē. ⁊ dei inimicū ⁊ irā dei grauiter in eternū incurriſſe. niſi q̄s eccleſiaſtica pn̄ia emēdatꝰ deo recōcilieẗ. Hec ille. ¶ Necꝫ tn̄ intentio nr̄a eſt in aliquo derogare q̄buſcūqꝫ licitis et veris traditōibꝫ/ ſcientijs ⁊ artibꝰ. ſed inſanos errores ⁊ ſacrilegos inſipientū. ⁊ morferales. ꝓ q̄nto fidem orthodoxā ⁊ religionē xp̄ianā ledūt. cōtaminat. inficiūt. radicitus q̄ntū fas nob eſt extirpare ſatagimus. et honorē ſuū ſincere relinq̄re dictat.

¶ Eſt aūt p̄rimꝰ articulꝰ ¶ Qđ p artē magicas et maleficia ⁊ inuocatiōes nefarias/ querere familiaritates ⁊ amicicias ⁊ auxilia demonū nō ſit idolatria. Error/ q̄ꝛ demon aduerſariꝰ ꝑtinax/ ⁊ implacabilis dei ⁊ hoīs iudicaẗ. Nec ē honoris vel dominij cuiuſcūqꝫ vere ſeu ꝑticipatiue vel aptitudinal͛ ſuſceptiuꝰ. vt alie creature rōnales nō dānate. nec in ſigno ad placitū inſtituto. vt ſunt imagines ⁊ tēpla. deus in ipſis honoraẗ. ¶ Articulꝰ ſcōs. ¶ Qđ dare vel offere vel ꝑmittere demonibꝰ q̄lecūqꝫ rem. vt adimpleāt deſideriū hoīs. aut in honorē eoꝝ aliq̄d oſculari vel portare. nō ſit idolatria. Error. ¶ Articulꝰ tertius.

¶ Qđ inire pactū cū demonibꝰ tacitū vel expreſſum. nō ſit idolatria vl͛ ſpēs idolatrie et apoſtaſie. Error. Et intēdimꝰ pactū eē implicitū in oī obſuatōe ſuperſticioſa. cuiꝰ effectus nō debet a deo vel natura/ rōnabiliter expectari. ¶ Articulꝰ q̄rtus. ¶ Qđ per artes magicas demōes in lapidibꝫ. anulis ſpecul͛is. aut imaginibꝰ noīe eoꝝ ꝯſecratis vel potiꝰ execratis/ includere/ cogere vl͛ artare. vel eas velle viuificare. nō ſit idolatria. Error. ¶ Articulus. v. ¶ Qđ licitum ſit magicis artibus vel alijs q̄buſcūqꝫ ſuperſtitionibus a deo aut ab eccl͛ia ꝓhibitis. aliqua facere ꝓ q̄cūqꝫ bono fine. Error. quia ſcd̄m ap̄lm. Nō ſunt facienda mala vt bona eueniāt. ¶ Articulꝰ ſextus. ¶ Qđ licitū ſit/ etiam ꝑmittendū maleficia maleficijs repellere. Error. ¶ Articulꝰ ſeptimꝰ.

¶ Qđ aliq̄s cū aliquo poſſit diſpenſare in q̄cūqꝫ caſu. vt licite talibꝰ vtaẗ. Error.

¶ Articulꝰ octauus ¶ Qđ artes magice ⁊ ſil͛es ſuperſtitiōes ⁊ eaꝝ obſuatiōes ſunt ab eccl͛ia irrōnabil͛r ꝓhibite. Error. ¶ Articulus nonꝰ ¶ Qđ deus per artes magicas et maleficia/ inducaẗ demōes ꝯpellere ſuis inuocatoribꝰ obedire. Error ¶ Articulus decimꝰ. ¶ Qđ thurificatōes ⁊ ſuffumigatōnes q̄ fiūt in taliū artiū ⁊ maleficiorū exercitio/ ſunt ad honorē dei ⁊ ei placeāt. Error ⁊ blaſphemia. Quia deus alias nō ꝓhiberet vel puniret. ¶ Articulꝰ. xi. ¶ Qđ talibus ⁊ talr̄ vti nō eſt ſacrificiū ſeu imolare demōibus. ⁊ ex ꝯſeq̄nti dānabil͛r idolatrare. Error. ¶ Articulꝰ. xij. ¶ Qđ v̄ba ſcā ⁊ orōnes q̄dam deuote/ ⁊ ieiunia/ ⁊ balneatiōes/ ⁊ cōtinētia corꝑal͛ in pueris ⁊ alijs et miſſaꝝ celebratio et alia opa de genere bonoꝝ q̄ fiūt ꝓ exercēdo hmōi artes excuſent eos a malo ⁊ nō potiꝰ excuſent. Error Nam ꝑ talia ſacre res. imo ipſe deꝰ in euchariſtia demōibꝰ temptaẗ immolari. ⁊ h ꝓcurat demon. q̄ꝛ vult in hoc honorari ſiīr altiſſimo. vel ad fraudes ſuas occultādas vel vt ſimplices illaq̄at facilius ⁊ dānabilius ꝑdat. ¶ Articulꝰ. xiij. ¶ Qđ ſcti ꝓphete ⁊ alij ꝑ tales artes habuerūt ſuas ꝓphetias et miracl͛a fecerint. aut demōes expulerint. Error ⁊ blaſphemia. ¶ Articulus xiiij. ¶ Qđ poſſibile ē ꝑ tales artes cogere liberū hoīs arbitriū. ad voluntatē ſiue deſideriū alteriꝰ Error. Et conari facere ē impiū ⁊ nefarium. ¶ Articulꝰ. xv. ¶ Qđ ideo artes p̄fate bone ſunt ⁊ a deo. ꝗ licet eas obſuare. q̄ꝛ ꝑ eas q̄ñqꝫ vel ſepe euenit/ ſic̄ vtentes eis q̄rūt vel ꝑdicūt. vl͛ q̄ꝛ bonum q̄ñqꝫ ꝓuenit ex eis. Error. ¶ Articulus xvi. ¶ Qđ ꝑ tales artes demōes veraciter cogunẗ ⁊ cōpelluntẗ. et nō potiꝰ ita ſe cogi ſingunt ad ſeducēdos hoīes. Error ¶ Articulus. xvij. ¶ Qđ ꝑ tl͛es artes ⁊ ritꝰ impios per ſortilegia. ꝑ carminatōes. ꝑ inuocationes demonū. ꝑ q̄ſdā inuultuatiōes. ⁊ alia maleficia. nullꝰ vnq̄ꝫ effectꝰ miniſterio demonū ſubſeq̄tur. Error. Nā talia q̄ñqꝫ ꝑmittit deꝰ ꝯtigere. vt patuit in magis pharaonis/ ⁊ alibi pluries. vel ad ꝓbatiōē fideliū. ſicut hꝫ Deuterō. xiij. vel in q̄rundā hoīm dignā flagellatōē. vl͛ q̄ꝛ abutētes ſeu cōſulētes ꝑt malā fidē. aut alia pctā nefaria data ſūt in reprobū ſenſum. ⁊ demerenẗ ſic illudi. ¶ Articulꝰ. xviij. ¶ Qđ boni angeli includanẗ in lapidibꝰ. ⁊ conſecrent imagies vel veſtimēta. aut alia faciāt

que in iſtis artib⁹ ꝯtinent. Error ⁊ blaſfe
mia. Articul⁹.xix. Q̄d ſāguis vpupe
vel edi vel alteri⁹ aīalis. vel ꝑgamenū vir
gineū. aut coriū leonis ⁊ ſilia hēant effi
caciā ad cogēdos vel repellendos demōes
miniſterio hmōi artiū. Error. Articl⁹
xx. Q̄d imagines de ere vel de plumbo
vel auro vel de cera alba vel rubea vel alia
materia. baptiſate ⁊ exorciſate. ꝯſecrate.
ſʒ potꝰ execrate ſm̄ ꝑdictas artes. et ſub
dieb⁹ certis. hēant vtutes mirabiles q̄ in
libris taliū artiū recitant. Error in fide.
in philoſophia naturali ⁊ aſtrologia vera.
Articulus.xxi. Q̄d vti talib⁹ ⁊ fidē da
re. nō ſit idolatria ⁊ fidelitas. Error.
Articul⁹.xxij. Q̄d aliq̄ demōes boni ſūt
aliqui benigni. alij oīa ſciētes. alij nec ſal
uati nec dānati. Error. Articul⁹.xxiij.
Q̄d fumigatōes q̄ fiūt in hmōi opatōibȝ
ꝯuertunt in ſpūs. aut ꝙ ſint debite eis.
Error. Articul⁹.xxiiij. Q̄d vnus de
mon ſit rex orientis. ⁊ ꝑ ſuum ſuo merito.
alius occidentꝭ. ali⁹ ſeptētrionis. ali⁹ meri
diei. Error. Articl⁹.xxv. Q̄d intelli
gentia motrix celi/ influit in aīam rōnalē
ſicut corp⁹ celi in corp⁹ hūanū. Error.
Articul⁹.xxvi. Q̄d cogitatōes nr̄e intel
lectuales ⁊ volitiōes interiores/ imedia
te cauſent a celo. ⁊ ꝙ ꝑ aliquā traditōem
magicā/ tales pñt ſciri. ⁊ ꝑ illā de eis cer
titudinalr̄ iudicare ſit licitū. Error. Ar
ticul⁹.xxvij. Q̄d ꝑ q̄ſcunq̄ artes magi
cas poſſumus deuenire ad viſionē diuie
eſſentie vel ſctōꝝ ſpirituū. Error.
Acta ſunt hec ⁊ poſt maturā crebrāq̄ȝ in
ter nos ⁊ deputatos nr̄os examinatōnē
ꝯcluſa. in nr̄a ꝯgregatōe generali pariſius
apud ſctm̄ maturinū de mane ſup hoc ſpe
cialiter req̄ſitos Anno dn̄i. M.ccc.xcviij
die. xix. mēſis ſeptēbris. In cui⁹ rei teſtio
niū ſigillū dicte facultatis pñtib⁹ lr̄is du
ximus apponendum. Finit.

Incipiūt propoſi

tiones venerabilis cancellarij pariſien. Jo
hānis de gerſon ſup aſſertōib⁹ frīs mathei
grabon ordinis ꝑdicatoꝝ in ꝯcilio ꝯſtan
tienſi/ in cauſa fidei/ de vera religiōe ⁊ ꝑfe
ctione. Quibus ꝓpoſitionib⁹ tredecim do
ctores maiores/ quos ꝑ tunc mund⁹ hūit
in theologia/ de diuerſis vniuerſitatibus
contra predictas aſſertiones adheſert.

Reuerendiſſimo in xp̄o p̄ri ac
dn̄o ꝑſtantiſſimo/ dn̄o Antho
nio cardinali veronēn Johēs
cancellari⁹ pariſien. hūilr̄ obedire
Reuerēdiſſime p̄r ſup ſcedula ꝑ reueren
diſſimā ꝑnitatē vr̄am ex commiſſiōe dn̄i
nr̄i mihi tranſmiſſa. rn̄deo ꝯformit ad re
ſponſionē/ reuerēdiſſimi p̄ris ac dn̄i mei
ac ꝑceptoris papui dn̄i cardinalis came
racen. quā rn̄ſionē in ſcriptis ego vidi. et
huic adhereo/ pat⁹ ſi op⁹ fuerit ad declara
tionē nō veriorē. ſʒ forte latiorē. Scriptū
conſtātie ꝓpria manu die tertia Aprilis an
ni milleſimi q̄drīgēteſimi decimioctaui.

Ad elucidatōem vitatis ⁊ ad obe
dientie meritū ſex ꝓpoſitōes ſeq̄n
tes cū totidē corollarijs offerunt
vobis/ reuerēdiſſimo p̄ri dn̄o cardīali ve
ronen. iudici i hac p̄te/ ꝑ me Johēm cācel
lariū pariſien. Prima ꝓpoſitio. Sola
religio xp̄iana eſt ꝓprie vere ⁊ anthonoma
tice dicēda r̄ligio quā xp̄s obſuauit perfe
ctiſſimo et ſūmo mō. Patȝ p̄ria ps. q̄ꝛ ex
tra r̄ligionē xp̄ianā nō eſt ſal⁹. Scd̄aȝ p̄re
nullus p̄t negare xp̄ian⁹. q̄ꝛ ſic eaȝ docuit
xp̄s in euāgelio. ſic ⁊ fecit. q̄ꝛ cepit facere
et docere. Scd̄a ꝓpoſitio. Religio chri
ſtiana nō obligat ad obſuantiā ꝯſilioꝝ. ne
q̄ȝ cū voto neq̄ȝ ſine voto. patȝ q̄ꝛ iam nō
eēnt ꝯſilia ſʒ p̄cepta. Tertia ꝓpoſitio.
Religio xp̄iana p̄t abſq̄ȝ voto obligāte ad
conſilia. ꝑfecte. imo ꝑfectiſſime obſuari.
Patȝ de xp̄o q̄ nō legit̄ vouiſſe ꝯſilia/ q̄
fuit tn̄ ſue legis ꝑfectiſſim⁹ obſuator. Pa
tet inſup de aplis ⁊ diſcipul⁹ ⁊ xp̄ianis i pri
mitiua ecclia. quoꝝ multi erāt vxorati. mul
ti poſſeſſiones habuerūt q̄dam in cōi. qui
dam in proprio. multi ſubijciebant ſolis
prelatis ſuis/ epis ⁊ curatis. Conſtat ita
q̄ȝ ꝙ nō erāt de religionib⁹ baſilij vel au
guſtini. q̄ꝛ nondū fuerāt inſtitute. vel ꝑ ec
cleſiā approbate. nec talib⁹ regulis ſubde
bant. Quarta ꝓpoſitio. Religio xp̄ia
na n̄ req̄rit ad ꝑfectiorē ſui obſuationeȝ
tam in p̄ceptis q̄ȝ in ꝯſilijs. ꝙ ſupaddat
alia religio. q̄les dicūtur obſuationes in
ſtitute ꝑ ſctōs Baſiliū et Aug. ⁊c. et q̄les
Anſhelmus vocat religiōes facticias. patȝ
ex p̄cedentibȝ. Quinta ꝓpoſitio. Re
ligiones hmōi facticie ſatis improprie ⁊
abuſiue ⁊ forſan arrogāter dicte ſunt ſta
tus ꝑfectionis. Patȝ q̄ꝛ ſtat homies impfe
ctiſſimos tales religiones ꝓfiteri. ſic no